MODIRIAT-E-FRDA JOURNAL
ISSN ۲۲۲۸-۶۰۴۷

Investigating social harms and providing solutions to eliminate them with a social innovation approach (Case study: New city of Pardis)

Sedigheh Rezaiyan Fardoie[۱] | **Mansoureh Hourali**[۲*] | **Mehran Keshtkar Haranki**[۳] | **Behnaz Nazemian Pour**[۴]

۱. Assistant Professor of Industrial Engineering, Payame Noor University, Tehran, Iran.

۲. *Corresponding Author: Assistant Professor of Industrial Engineering,Payame Noor University,Tehran,Iran. hourali@pnu.ac.ir ۰۹۱۹۲۷۰۰۴۲

۳. Assistant Professor, Strategic Management Department, National Defense University, Tehran, Iran.

۴. Msc, Department of Industrial Engineering, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Keywords:
social harm, social innovation, new city of Pardis.

ABSTRACT

Objective: The aim of the current research is Investigating social harms and providing solutions to eliminate them with a social innovation approach. As a serious threat to the society's well-being, social harms have been focus of attention from long ago. Excessive growth of population, unfair distribution and development of cities, modernization, changing patterns of interrelations between individuals and between generations, etc. are some of the different factors which lead to appearance of social harms. In many cases, the existing solutions are not enough to remove these harms, and innovative solutions based on the capacity and capabilities of the society namely social innovations are required.

Methodology: In this study, which is descriptive-survey type, it has been tried to identify the most important social harms of the new city of Pardis and present approaches to resolve them with the social innovative attitudes. For this purpose, by referring to the research population which was ۵۷ elites and experts of urban pathology in the city of Pardis, the data was collected through questionnaire by the use of SPSS software.

Conclusion: The findings show that robbery, unemployment, addiction, non-organization of immigration and divorce are the most important social harms in the new city of Pardis. Also the most important approaches to resolve them are creating associations to support appropriate jobs and incomes, development based on capacities and capabilities by creating entertainment infrastructures, creating entrepreneurship networks, offering the required facilities for employment, providing the required foundations for empowerment of girls and women, and elevating production of agricultural and handicraft products by focusing on small agriculture-based associations.

Originality: The most important social harms were identified and effective solutions to address them were determined using a social innovation approach. While strengthening the foundations and knowledge of the scientific and managerial community, it also helps in selecting appropriate and innovative approaches, policies, planning, and activities to better utilize local capacities to reduce and address social harms.

Cite this article: Rezaiyan Fardoie, S., Hourali, M., Kashtkar Haranki.,M., & Nazemian Pour, M. (۲۰۲۶). Investigating social harms and providing solutions to eliminate them with a social innovation approach (Case study: New city of Pardis) .

نشریه مدیریت فردا
ISSN ۲۲۲۸-۶۰۴۷

بررسی آسیب‌های اجتماعی و ارائه راهکارهای رفع آن‌ها با رویکرد نوآوری اجتماعی (مطالعه موردی: شهر جدید پردیس)

صدیقه رضائیان فردویی[۱]| منصوره حورعلی[۲*]| مهران کشتکار هرانکی[۳]| بهناز ناظمیان پور[۴]

چکیده

هدف: شناخت مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی و ارائه راهکارهای مؤثر جهت رفع آن‌ها با رویکرد نوآوری اجتماعی هدف اصلی این تحقیق می‌باشد.

ضرورت: آسیب‌های اجتماعی به‌عنوان یک تهدید جدی برای سلامت جامعه، از گذشته تا به امروز همواره موردتوجه بوده است. رشد بی‌رویه جمعیت، توسعه و گسترش بی‌ضابطه شهرنشینی، ماشینی شدن زندگی، تغییر الگوهای روابط متقابل و بین نسلی و نظایر آن برخی از عوامل متعددی هستند که منجر به بروز آسیب‌های اجتماعی می‌شوند. در بسیاری موارد، راه‌حل‌های موجود برای رفع این آسیب‌ها کفایت نمی‌کنند و نیازمند راه‌حل‌های نوآورانه مبتنی بر ظرفیت و توانمندی‌های جامعه با نام نوآوری اجتماعی است. در این تحقیق با معرفی مدل مفهومی، شناسایی راهکاری مؤثر برای رسیدن به اهداف تحقیق و برقراری یک هماهنگی و یکپارچه‌سازی برای نوآوری در بحث ارزیابی آسیب‌های اجتماعی انجام می‌شود.

روش شناسی: در این مطالعه که توصیفی - پیمایشی است، تلاش شده تا مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی شهر جدید پردیس شناسایی‌شده و راه‌کارهای رفع آن با رویکرد نوآوری اجتماعی ارائه شود. برای این منظور، با مراجعه به جامعه تحقیق به تعداد ۵۷ نفر از خبرگان و کارشناسان حوزه آسیب‌شناسی شهر پردیس، داده‌ها از طریق پرسش‌نامه جمع‌آوری و تجزیه‌وتحلیل آن‌ها با کمک نرم‌افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان می‌دهد «سرقت»، «بیکاری ناشی از فقر»، «اعتیاد»، «عدم ساماندهی مهاجرت» و «طلاق» مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی شهر جدید پردیس هستند. مهم‌ترین راهکارهای رفع آن‌ها نیز« ایجاد انجمن‌هایی جهت حمایت از شغل و درآمد مناسب برای زنان»، «توسعه اقتصادی، مراقبت‌های بهداشتی و آموزشی مبتنی بر ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بالقوه و بالفعل محلی» ، «مدیریت هیجانات دوره نوجوانی با ایجاد مکان‌ها و سالن‌های تفریحی»، «ایجاد شبکه‌ها و خوشه‌های کسب‌وکار»، «ارائه تسهیلات لازم برای اشتغال»، «ایجاد بیشتر زنان و دختران» و «ارتقای تولید محصولات کشاورزی و صنایع‌دستی با تمرکز بر تعاونی‌های کوچک و کشاورز محور» است.

نتیجه‌گیری: مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی شناسایی و راهکارهای مؤثر جهت رفع آن‌ها با رویکرد نوآوری اجتماعی تعیین شد. ضمن تقویت مبانی و انگاره‌های دانشی جامعه علمی و مدیریتی، در انتخاب رویکردهای مناسب و نوین، سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌ها برای استفاده بهتر از ظرفیت‌های محلی برای کاهش و رفع آسیب‌های اجتماعی کمک کند.

کلیدواژه‌ها: آسیب اجتماعی، نوآوری اجتماعی، شهر جدید پردیس.

استناد: رضاییان فردویی، صدیقه؛ حورعلی، منصوره؛ کشتکار هرانکی، مهران؛ ناظمیان پور، بهنار. (۱۴۰۵). بررسی آسیب‌های اجتماعی و ارائه راهکارهای رفع آن‌ها با رویکرد نوآوری اجتماعی (مطالعه موردی: شهر جدید پردیس)

دریافت مقاله: .....۱۴۰۴/۰۲/۱۶. پذیرش مقاله: ....۱۴۰۴/۱۱/۲۰.....

۱. استادیار، دانشکده مهندسی صنایع، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران s.rezaeian@pnu.ac.ir

[۲] استادیار، دانشکده مهندسی صنایع، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. hourali @pnu.ac.ir .۰۹۱۹۲۷۴۰۰۴۲

[۳].استادیار گروه مدیریت راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران.Mkhkmohd۹۰@gmail.com

[۴] دانش آموخته کارشناسی ارشد، مهندسی صنایع، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.b.nazemiyanpour@gmail.com

۱. مقدمه

تمام جوامع، در معرض تهدیدها، ناامنی ها و مسائل گوناگون اجتماعی هستند و استثنایی هم نمی توان برای آن قائل شد. در این صورت برای پیشگیری، درمان و در مواردی مقابله با مسائل و مشکلات اجتماعی، نیازمند ارائه سیاست‌گذاری‌های مدون و راهکارهای سازنده است (امیری و دیگران،۱۳۹۹).

باید پذیرفت جامعه‌ایران با دامنه، افزایش و طیف وسیعی از مسائل و آسیب‌های اجتماعی متعدد روبرو و به یک جامعه پرمسئله تبدیل شده است. بخشی از این موضوع ناشی از شتاب ناموزون و تغییرات بنیادین در ساختارهای اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و بروز شکاف‌های متعدد در کشور است. از سوی دیگر، تقابل جامعه سنتی و ارزش‌های آن باارزش‌های دنیای نوین، ایجاد شکاف در روابط و بروز اختلال در انسجام اجتماعی، شکاف نسلی و تضاد بین گروه‌های سنی جامعه، تغییر در شیوه و الگوهای زندگی در این مهم مؤثر بوده است (صرامی و هندیانی، ۱۴۰۰).آسیب‌های اجتماعی ازجمله بی‌نظمی‌های اجتماعی هستند که در زمینه‌های خاصی ایجادشده، رشد یافته و نظم اجتماعی را به چالش می‌کشند (صدیق سروستانی، ۱۳۸۳). به هر نوع عمل فردی یا جمعی اطلاق می‌شود که در چارچوب اصول اخلاقی و قواعد جمعی رسمی و غیررسمی جامعه، محل فعالیت کنش گران قرار نمی‌گیرد و درنتیجه با منع قانونی یا قبح اخلاقی و اجتماعی روبرو می‌گردد. از نظریه‌هایی که در این حوزه مطرح است می‌توان به موارد ذلیل اشاره کرد (امیری و دیگران، ۱۳۹۱):• نظریه‌های فشارهای ساختاری [۱] که علل ناهنجاری‌های روانی و اجتماعی را در ساختارهای اجتماعی جستجو می‌کنید. ازنظر این مکتب، ساختارهای اجتماعی، فشارهایی را بر افراد وارد می‌کنند که فراتر از تحمل آنان است و در اثر این فشارها به رفتارهایی روی می‌آورند که تطابقی با هنجارهای مورد تائید جامعه ندارند؛ نظریه کنترل [۲] جرائم و انحراف‌ها را نتیجه ضعف و نارسایی در نظام کنترل اجتماعی می‌داند، طبق این نظریه، جامعه صنعتی و مدرن، زمینه‌های زیادی را برای وسوسه و انحرافات فراهم کرده است؛ بنابراین اگر افراد احساس کنند که چنین کنترلی ضعیف است به سوی ناهنجاری‌ها و انحرافات روی می‌آورند. مصادیق آسیب اجتماعی ممکن است از جامعه به جامعه دیگر متفاوت باشد، اما اصل آن به‌عنوان یک تهدید جدی و دغدغه برای سلامت جامعه مطرح است. لذا همواره تلاش‌هایی برای کاهش و رفع آن انجام و راه‌حل‌هایی ارائه می‌شود. بااین‌حال بسیاری از این راه‌حل‌ها و تلاش‌ها پاسخگو نیستند و لازم است راه‌حل‌های نوآورانه ازجمله مبتنی بر ظرفیت و توانمندی‌های جامعه با نام نوآوری اجتماعی ارائه گردد. «هر نوآوری که به مسئله اجتماعی در چارچوب نرم‌ها، ارزش‌ها و هنجاری‌های بومی باهدف توانمندسازی پاسخ می‌دهد به‌گونه‌ای که تأثیر و نتیجه نهایی آن، کارآمدی و رضایتمندی حاکمیت و جامعه باشد، نوآوری اجتماعی است»(کشتکار، ۱۳۹۵).

شهر جدید پردیس، با توجه به مجموعه شرایط ممتاز جغرافیایی، بافتار جمعیتی، جذب جمعیت، نزدیکی به مرکز کشور و موارد دیگر، از اهمیت ویژه‌ای

[۱] Structural- Strain Theory

[۲] Control Theory

برخوردار است. بااین‌حال بررسی و مطالعات نظری و میدانی نشان می‌دهد، این شهر با مسائل ریزودرشتی ازجمله آسیب‌های اجتماعی روبه‌رو است. از سوی دیگر به‌واسطه فقدان شناخت از چیستی، چرایی و چگونگی نوآوری اجتماعی، هرگز در ارائه راه‌حل‌های پاسخگو مبتنی بر آن اقدام نشده و این مسئله اصلی پژوهش حاضر است.

بنابراین شناخت مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی و ارائه راهکارهای مؤثر جهت رفع آن‌ها با رویکرد نوآوری اجتماعی هدف اصلی این تحقیق می‌باشد. برای این منظور سؤال اساسی این است که راه‌کارهای مناسب برای حل آسیب‌های اجتماعی مبتنی بر رویکرد نوآوری اجتماعی کدامند؟ قطعاً دستاوردهای مطالعه حاضر، ضمن تقویت مبانی و انگاره‌های دانشی جامعه علمی و مدیریتی، در انتخاب رویکردهای مناسب و نوین، سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌ها برای استفاده بهتر از ظرفیت‌های محلی برای کاهش و رفع آسیب‌های اجتماعی کمک کند.

۲. مرور ادبیات و پیشینه تحقیق

آسیب‌شناسی اجتماعی

آسیب‌شناسی اجتماعی مفهوم جدیدی است که در قرن نوزدهم میلادی از علوم زیستی گرفته‌شده است. با شکل‌گیری و رشد جامعه‌شناسی، این اصطلاح برای مطالعه و ریشه‌یابی بی‌نظمی‌های مسئله مربوط به آسیب‌های اجتماعی از دیرباز در جامعه بشری موردتوجه اندیشمندان اجتماعی بوده و به کار گرفته‌شده است. هم‌زمان با گسترش انقلاب صنعتی و گسترش دامنه نیازمندی‌ها، محرومیت‌های ناشی از عدم امکان برآورده شدن خواست‌ها و نیازهای زندگی موجب گسترش شدید و دامنه‌دار فساد، عصیان، تبهکاری، سرگردانی، دزدی و انحرافات جنسی و دیگر آسیب‌ها شده است(فتحی، فدوی، ۱۳۹۱). آسیب‌های اجتماعی ازجمله بی‌نظمی‌های اجتماعی هستند که در زمینه‌های خاصی ایجادشده، رشد یافته و نظم اجتماعی را به چالش می‌کشند (صدیق سروستانی، ۱۳۸۳). به هر نوع عمل فردی یا جمعی اطلاق می‌شود که در چارچوب اصول اخلاقی و قواعد جمعی رسمی و غیررسمی جامعه، محل فعالیت کنش گران قرار نمی‌گیرد و درنتیجه با منع قانونی یا قبح اخلاقی و اجتماعی روبرو می‌گردد(امیری و دیگران،۱۳۹۹).

نوآوری اجتماعی

تاکنون در خصوص «نوآوری اجتماعی» تعاریف متعددی از سوی صاحب‌نظران، مؤسسات، بنیادها و سازمان‌های مختلف ارائه‌شده است. دریکی از این تعاریف که جزء اولین تعاریف قابل‌دسترس در خصوص نوآوری اجتماعی است، مای لیک (۲۰۱۱) آورده است: «نوآوری اجتماعی، فرآیند تغییر هدایت‌شده، ترجیحاً حمایت‌شده توسط تمام اعضای درگیراست که تغییر قابل‌توجهی در شرایط و ساختارهای فعالیت‌های موجود سیستم اجتماعی بر اساس ارزش اخلاقی، محتویات و برنامه‌ها ایجاد می‌کند» (کشتکار، ۱۳۹۵). در تعریف دیگری، مورای و همکاران (۲۰۱۰)نوآوری اجتماعی را ایده‌های جدید (محصولات، خدمات و مدل‌ها) می‌دانند که به‌طور هم‌زمان نیازهای اجتماعی را مؤثرتر از جایگزین‌ها برآورده ساخته و همکاری‌ها و روابط اجتماعی جدید را فراهم می‌سازد. به‌عبارت‌دیگر نوآوری‌هایی هستند که هم برای جامعه مطلوب‌اند و هم‌ظرفیت جامعه برای عمل را افزایش می‌دهند. در تعریف دیگری آن‌ها بر این باورند که نوآوری اجتماعی، نوآوری است که هم در هدف و هم در وسیله اجتماعی هستند. در تعریف دانیل و داوسون (۲۰۱۰)، نوآوری اجتماعی اغلب به دنبال تحقق رفاه جامعه و بهبود سرمایه اجتماعی مردم در سازمان‌ها و جامعه است. چنین نوآوری‌هایی برای بهبود شرایط اجتماعی و پاسخ به اهداف اجتماعی، توانایی درگیر نمودن فناوری‌ها، مهارت‌ها و دانش موجود و جدید با استفاده از روش‌های نوین و جدید رادارند.

در تعریف ارائه‌شده کشتکار (۱۳۹۵)برای نوآوری اجتماعی آمده است: «هر نوآوری که به مسئله اجتماعی در چارچوب نرم‌ها، ارزش‌ها و هنجاری‌های بومی باهدف توانمندسازی پاسخ می‌دهد به‌گونه‌ای که تأثیر و نتیجه نهایی آن، کارآمدی و رضایتمندی حاکمیت و جامعه باشد، نوآوری اجتماعی است». نوآوری اجتماعی مکانیزم جدیدی است که رفاه و آسایش افرادی که آن‌ها را اتخاذ می‌کنند، در مقایسه با وضع موجود افزایش می‌دهد(قنبری و حسینی، ۱۳۹۴). از دیدگاه مدیریتی، نوآوری اجتماعی مستلزم آزمایش، جذب شهروندان به‌عنوان خالق شرکت[۱] و توانایی تبدیل ایده‌های امیدوارکننده و مدل‌های جدید خدمت‌رسانی در مقیاس سطح شهرها، نواحی، ایالات، سازمان‌های بین دولتی و بازارهای جهانی است (صادق پور و علویجه، ۱۳۹۵).

عوامل مؤثر بر آسیب‌های اجتماعی

روانشناسان در بررسی اختلالات رفتاری و انحرافات اجتماعی به این نتیجه رسیده‌اند که بسیاری از اختلالات و آسیب‌ها در ناتوانی افراد در تحلیل صحیح مسائل شخصی، عدم احساس کنترل و کفایت جهت رویارویی با موقعیت‌های دشوار و عدم آمادگی برای حل مشکلات و مسائل زندگی به شیوه مناسب، ریشه دارد(سرخوش، ۱۳۸۴).

در پیدایش انحرافات اجتماعی و رفتارهای نابهنجار و آسیب‌زا، عوامل متعددی به‌عنوان عوامل پیدایش و زمینه‌ساز می‌تواند مؤثر باشد (فولادی،۱۳۸۹):

- عوامل فردی: جنس، سن، وضعیت ظاهری و قیافه، ضعف و قدرت، بیماری، عامل ژنتیک و نظایر آن؛
- عوامل روانی: حساسیت، نفرت، ترس و وحشت، اضطراب، کم‌هوشی، خیال‌پردازی، قدرت‌طلبی، کم‌رویی، پرخاشگری، حسادت، بیماری‌های روانی و نظایر آن؛
- عوامل محیطی: اوضاع و شرایط اقلیمی، شهر و روستا، کوچه و خیابان، گرما و سرما و نظایر آن؛
- عوامل اجتماعی:خانواده، طلاق، فقر، فرهنگ، اقتصاد، بی‌کاری، شغل، رسانه‌ها، مهاجرت، جمعیت و غیره.

عوامل متعدد بهداشتی، فن‌آوری، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی، موجب تغییرات ساختاری مهمی در کشورهای جهان سوم گردیده است. این امر منجر به افزایش شدید جمعیت، تبدیل روستاها به شهرها و مهاجرت روستائیان به شهرها و درنهایت گسترش شهرنشینی و رشد شتابان و بی‌سابقه شهرها شده است. پدیده افسارگسیخته و نابسامان رشد شهرنشینی در جهان سوم، پیامدهای ناخواسته و منفی بسیاری به بار آورده که مسئله مهم حاشیه‌نشینی شاید، تهدیدکننده‌ترین مورد آن باشد(صدیق سروستانی، ۱۳۸۳).

ازآنجایی‌که حاشیه‌نشینی با عوارضی مانند: فقر، سوابق قومی و فرهنگی متفاوت مهاجران در حاشیه و عدم وجود حریم خصوصی در ارتباط است، موجب بروز ویژگی‌های منفی شخصیتی مانند:پوچی و بی‌ارزشی حقارت، سرخوردگی و عدم توانایی در بروز احساساتی مانند خشم می‌گردد و خود می‌تواند یکی از عوامل اصلی بروز انواع آسیب‌ها و بزهکاری‌ها ازجمله اعتیاد، تکدی گری، برخوردهای فیزیکی و سرقت، غیره شود. پس با توجیه به نقش پررنگ حاشیه‌نشینی در برنامه‌ریزی‌های امنیتی، زیباسازی و کاهش جرم و جنایات توجه به آن توسط مدیران شهری ضروری به نظر می‌رسد(توسلی و نورمرادی، ۱۴۰۰).

دورکیم در خصوص رابطه میان انسان و نیازها و اهداف یا آرزوهایش بحث می‌کند و معتقد است که در شرایط اجتماعی مستحکم و پایدار، آرزوهای انسان‌ها از طریق هنجارها تنظیم و محدودشده است .با ازهم‌پاشیدگی هنجارها، آنومی[۲] یا یک وضعیت آرزوهای بی‌حد طبعاً نمی‌توانند ارضاء و اشباع شوند. درنتیجه یک وضعیت نارضایتی اجتماعی دائمی پدید می‌آید. سپس این نارضایتی در جریان اقدام‌های اجتماعی منفی نظیر اقدام‌های جنایی، خودکشی، طلاق و غیره ظاهر می‌گردد که ازنظر آماری نیز قابل‌سنجش‌اند(محسنی ،۱۳۸۹).

---

[۱] Co-Creator

[۲] anomie

فرآیند نوآوری اجتماعی

در خصوص فرآیند نوآوری اجتماعی، مدل‌های متعددی ارائه‌شده است .دریکی از این مدل‌ها، مورای[1] و همکاران، فرآیندهای شش مرحله‌ای حلقوی تحقق نوآوری اجتماعی را ارائه دادند. بر این اساس نوآوری با تشخیص یک مشکل که باید حل گردد آغاز می‌شود؛ پس از تشخیص، طرح‌ها و ایده‌هایی که ممکن است شامل طیف گسترده‌ای از منابع و تجارب باشد بررسی و توسعه می یابند؛ در ادامه، نمونه‌های اولیه و یا پروژه‌های آزمونه برای آزمایش ایده‌های جدید توسعه می یابند.

در این مرحله، آزمون ایده‌ها برای یافتن راه‌حلی که مطالب با نیازهای شناسایی‌شده باشد، ادامه می یابد؛ اجرای این ایده در شیوه‌های روزمره و جاری پایدار در مرحله چهارم صورت می‌گیرد؛ این مرحله برای اطمینان از طول عمر نوآوری لازم است.

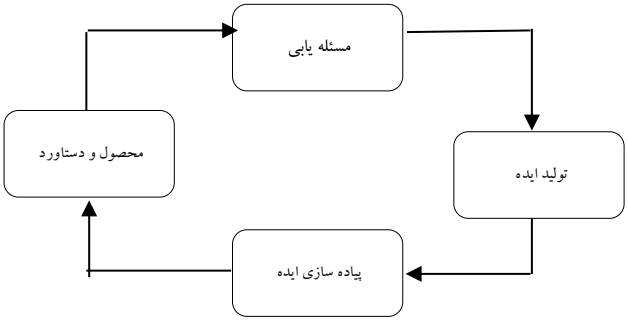
انتشار و اجرا در مقیاس وسیع، مرحله پنجمی است که در طی آن استراتژی‌ها برای به دست آوردن تصدی راه‌حل‌های نوآورانه در تنظیمات دیگر تدبیر شده است. مرحله آخر، هدف نهایی نوآوری‌های اجتماعی که همان تغییرات سیستماتیک است. هدف از نوآوری اجتماعی دگرگونی روابط؛ توازن قدرت؛ و ایجاد رویکرد کاملاً جدید به یک مسئله اجتماعی است. مرحله نهایی همچنین می‌تواند در یک مقیاس گسترده تبیین گردد (Risto &Hamalaine, ۲۰۲۰) در مدل دیگری، مدل مبینی دهکردی و کشتکار(۱۳۹۴) ،چهار گام اصلی فرآیند نوآوری اجتماعی را به ترتیب شامل« محصول و دستاورد » و « پیاده‌سازی ایده » ،«ایده پردازی » ، بیان نموده‌اند.

۱. **مسئله:** نوآوری با تشخیص یک مشکل که باید حل گردد آغاز می‌شود، بنابراین در مرحله نخست، بررسی دلایل و ضرورت‌های ایجاد نوآوری اجتماعی انجام می‌گردد .عمده مستندات موردمطالعه، شناخت علل ریشه‌ای و تحریک و تهییج تخیل خلاق و تولید ایده را نیازهای برآورده نشده، نیاز آرمانی، بهبود برآورده کردن نیازها و موارد نظیر آن می‌دانند.

۲. **چرخه تولید ایده:** پس از شناخت محیط، مسائل و نیازها و نیز آرمان‌ها، طرح‌ها و ایده‌های ممکن و متصور برای حل آن‌ها جمع‌آوری می‌گردند.

۳. **چرخه پیاده‌سازی ایده:** همه هنر نوآوری در پیاده‌سازی و عینی سازی ایده‌ها در عمل است، بنابراین آزمون ایده‌ها برای یافتن راه‌حلی که مطابق با نیازهای شناسایی‌شده باشد، ادامه می‌یابد؛

۴. **محصول:** مزایای هرگونه نوآوری درنهایت پاسخ به نیاز و نیازمندان، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، و به عبارتی ارزش اقتصادی و اجتماعی آنان است. این مهم در قالب الگوها، فرایندها، محصولات، راه‌های جدید پاسخ به نیازها محقق می‌گردد.

شکل شماره (۱): مدل چهار مرحله ای مبینی وکشتکار(۱۳۹۴)

جستار گری در منابع و مستندات قابل‌دسترس نشان می‌دهد مطالعاتی که سه سازه اصلی تحقیق حاضر یعنی آسیب‌های اجتماعی، نوآوری اجتماعی و

[1] Murray

شهر جدید پردیس را هم‌زمان پوشش دهد وجود ندارد. علی‌هذا برخی از مطالعاتی که می‌توانند به این تحقیق کمک کنند در ادامه آورده شده‌اند:
در پژوهشی نصرتی پایانی و محسنی (۱۳۹۹) به شناسایی آسیب‌ها و جرائم شهری و تعیین رتبه‌بندی و اولویت آن پرداخته‌اند. نتایج نشان می‌دهد فقر، بیکاری، مشاغل کاذب، مهاجرت، تکدی و مسکن مهم‌ترین آسیب‌های اقتصادی شهر و اعتیاد، حاشیه‌نشینی، طلاق، کودکان خیابانی، سرقت، مزاحمت خیابانی، وندالیسم و خشونت به‌عنوان مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی شهر و نیز بدحجابی، قومیت‌گرایی، تعارض‌های فرهنگی و ناهنجاری آموزشی مهم‌ترین آسیب‌های فرهنگی شهر و ترافیک، آلودگی و نامناسب بودن معابر و خیابان‌ها از مهم‌ترین آسیب‌های فیزیکی شهر بوده‌اند.
توسلی و نورمرادی (۱۴۰۰) در پژوهشی که بین خانوارهای حاشیه‌نشین منطقه خاک سفید تهران انجام دادند دریافتند انحرافات جنسی، دزدی و نداشتن امنیت از مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی منطقه یادشده است.
فتحی و فدوی (۱۳۹۸) به بررسی آسیب‌های اجتماعی جوانان و عوامل تأثیرگذار بر آن‌ها پرداخته‌اند. نتایج به‌دست‌آمده از این تحقیق حاکی است که یکی از علل افزایش آسیب‌های اجتماعی در میان مردان مشکلات اقتصادی، فقیر، بیکاری و مشکلات درون خانواده و... . در جامعه و تأثیری که در درون خانواده‌ها و بر سرپرست خانوارها داشته‌اند می‌باشد و در گروه سنی جوانان معمولاً افراد به دلیل افکار و احساس پوچی، نومیدی، احساس گناه، افسردگی، اعتیاد، احساس شکست، بحران‌های حاد عاطفی، بیماری‌های شدید و نداشتن سعه‌صدری در کنار سایر عوامل اجتماعی باعث آسیب اجتماعی شده است.
نجفی و دیگران به بررسی پیش‌بینی آسیب‌های اجتماعی بر اساس مهارت‌های زندگی در دانش آموزان پرداخته‌اند. نتایج نشان می‌دهد که بین آگاهی از مهارت‌های زندگی و آسیب‌های اجتماعی رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد (نجفی وهمکاران،۱۳۹۸) در تحقیق دیگر برای بررسی اثر متقابلی بین انزوای اجتماعی و ترجیح تنهایی با میزان خودکشی و آسیب به خود مشاهده‌شده نوجوانانی که علاقه به تنها بودن دارند شانس بالاتری برای اقدام به خودکشی دارند (Kaori,. et al, ۲۰۲۱)
کشتکار هرانکی (۱۳۹۵) در تحقیقی به طراحی الگوی راهبردی نوآوری اجتماعی در ایران پرداخته است. وی نشان داده است که نوآوری اجتماعی از جنس نرم و مبتنی بر جامعه هدف بوده، لذا با توانمندسازی و ظرفیت‌سازی می‌تواند پاسخ‌های لازم برای مسائل اجتماعی ارائه دهد. ماهیت جامعه و نقش آن در نوآوری اجتماعی، به‌گونه‌ای است که هیس کالا و همالانین بر این باورند که با به‌کارگیری سه دسته از نوآوری شامل مدیریتی، هنجاری و فرهنگی، نوآوری اجتماعی شکل می‌گیرد. بنابراین نوآوری اجتماعی تغییرات در ساختارهای فرهنگی، هنجارها و یا مقررات جامعه است که به اعتلای منابع قدرت جمعی و بهبود عملکرد اقتصادی و اجتماعی آن منجر می‌شود(Heiskala & Hamalainen, ۲۰۲۰)
در تحقیقی که (Pol & Simon Ville, ۲۰۲۲) انجام داده، کارکرد نوآوری اجتماعی را بسته به « پیشرفت در کیفیت زندگی»در دو سطح میکرو (کیفیت زندگی در رابطه با فرد) و ماکرو (کیفیت زندگی در رابطه با گروه) مشخص دسته‌بندی کرده است. در گزارشی که (simon., et al, ۲۰۱۹) تهیه‌کرده‌اند به بررسی اقدامات سیاست کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا برای ترویج نوآوری اجتماعی از سال ۲۰۰۹ به بعد پرداخته‌اند، یک روش کلیدی توسط کمیسیون پیشنهاد داده می‌شود تا دولت‌های عضو کمیسیون از آن حمایت کنند و آن را تصویب کنند. (Yoshikazu,. et al , ۲۰۲۱)در مقاله‌ای مفاهیم نوآوری اجتماعی و برخی از موارد ژاپنی را موردبررسی قرار داده‌اند و نوآوری اجتماعی را یک چارچوب سیاسی دقیق‌تر برای ایجاد تغییرات مثبت در جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم ضروری می‌دانند. در تحقیقی که (Jesús Alquézar, ۲۰۲۰) انجام داده به سرمایه‌های انسانی جهت نیل به اقتصاد پایدار توجه کرده است و به این مسئله توجه کرده است که روند در حال ظهور فن‌آوری و تولید صنعتی نیاز به فن‌آوری‌های پایدار همراه با تغییرات اجتماعی دارد.سرمایه‌ای انسانی و رفتارهای اجتماعی فاکتورهای جدید و مهمی برای ترکیب با رقابت‌های اقتصادی و اجتماعی شده است، اما

چه نوع سرمایه‌های انسانی (مهارت‌ها،رفتارها،و ارزش‌ها) باید به کار گرفته شود؟!

۳ روش شناسی

در تحقیق حاضر ارائه یک مدل مفهومی که بتواند به تعیین و خلق و شناسایی معیارهای اصیلی و به‌کارگیری آن‌ها برای تصمیم‌گیری‌های استراتژیک بپردازد، بسیار مهم است. با معرفی مدل مفهومی، شناسایی راهکاری مؤثر برای رسیدن به اهداف تحقیق و برقراری یک هماهنگی و یکپارچه‌سازی برای نوآوری در بحث ارزیابی آسیب‌های اجتماعی انجام می‌شود. با تعیین مؤلفه‌های اصلی و مشخص نمودن زیرمعیارها بر اساس مدل چهار مرحله‌ای مبینی دهکردی و کشتکار (۱۳۹۵)، مدل تحقیق بر اساس معیارهای اصلی و گام مؤثر آن‌ها در گسترش و توسعه آسیب‌های اجتماعی مورد تحلیل قرار گرفت. به‌منظور بررسی آسیب‌های اجتماعی در شهر پردیس و عوامل مؤثر بر هر آسیب در شهر پردیس پرسشنامه‌ای طراحی گردید. این پرسشنامه محقق ساخته بوده و روایی آن توسط خبرگان تائید شد. جامعه آزمون، ۵۷ نفر از خبرگان و کارشناسان خبره حوزه آسیب‌شناسی و نیز آشنا یا ساکن در شهر جدید پردیس بودند. مقیاس مورداستفاده در پرسشنامه مقیاس فاصله ایست. و از روش آزمون لیکرت استفاده گردیده است بدین‌صورت که در قبال هر عبارت یک طیف قرار داده‌شده است که از «خیلی کم »شروع و به «خیلی زیاد »ختم می‌شود و علاوه بر آن میزان موافقت و مخالفت با هر گویه سنجیده شده است. میزان پایایی پرسشنامه بر اساس مطالعات مقدماتی و از طریق آلفای کرونباخ تهیه‌شده که به میزان ۰,۹۳۲ می‌باشد.

در فاز دوم تحقیق پرسشنامه خود محقق ساخته با موضوع راهکارهای رفع آسیب‌های اجتماعی که روایی آن توسط خبرگان تائید شد بین ۹۵ نفر از خبرگان که هم در حوزه نوآوری اجتماعی و هم در حوزه آسیب‌شناسی اجتماعی مسلط بوده‌اند و شناخت کافی از شهر پردیس داشته‌اند توزیع گردید و مهم‌ترین راهکارها شناسایی شد.

جدول شماره (۱): توزیع فراوانی مربوط به سنوات زندگی پاسخ دهندگان

سنوات زندگی در پردیس	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
تا ۵ سال	۸۰/۷	۸۰/۷
تا ۱۰سال	۱۲/۳	۹۳
تا ۱۵سال	۳/۵	۹۶/۵
تا ۲۰سال	۱/۸	۹۸/۲
بیشتر از ۲۰سال	۱/۸	۱۰۰

جدول شماره (۲): توزیع فراوانی مربوط به تحصیلات پاسخ دهندگان

جنسیت	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
کارشناسی	۲۸/۱	۲۸/۱
کارشناسی ارشد	۳۸/۶	۶۶/۷
دانشجوی دکتری	۱۰/۵	۷۷/۲
دکتری	۱۹/۳	۹۶/۵

سایر	۳/۵	۱۰۰

در فرآیند تحقیق ، پس از گردآوری داده‌ها، گام بعدی شامل تجزیه‌وتحلیل داده‌ها است. تجزیه‌وتحلیل داده یا تنها به شیوه آماری صورت گرفته است و تحقیقات فراوانی وجود دارد که فاقد جنبه آماری است و عمدتاً متکی به اسناد و مدارک و ادراک و تحلیل عقلانی است. در این تحقیق در فاز اولیه به شناسایی و ارزیابی آسیب‌های اجتماعی شهر پردیس پرداخته‌شده است و سپس با انجام آزمون آماری نظیر فریدمن توسط نرم‌افزار آماری SPSS آسیب‌های شهر پردیس اولویت‌بندی شده‌اند.

٤ یافته‌های پژوهش

آسیب‌های اجتماعی با گسترش دایره نیازمندی‌ها و به دنبال آن محرومیت‌های ناشی از عدم امکان برآورد خواسته‌ها و نیازهای زندگی از دیرباز موردتوجه بشر بوده است و موجب گسترش شدید و دامنه‌دار فساد، عصیان، تبهکاری، دزدی، نزول‌خواری، فقر، سرقت، سرگردانی، خودکشی، انحرافات جنسی، طلاق، فقیر، بیکاری، مهاجرت، بی‌خانمانی، تجاوز، اعتیاد، تعارضات خانواده، قتل عمد و ... شده است. در این تحقیق با مراجعه به خبرگان و کارشناسان حوزه آسیب‌شناسی شهر پردیس ۵ تا از مهم‌ترین این آسیب‌ها شناسایی گردید که عبارت‌اند از سرقت، بیکاری ناشی از فقر، اعتیاد، عدم ساماندهی مهاجرت و طلاق.

جدول شماره (۳): مهم ترین آسیب های شناسایی شده در شهر پردیس

آسیب ها	میزان موافقت ومخالفت	میزان اهمیت و تأثیر	اولویت
سرقت	۴/۷۴	۸/۷۹	۱
بیکاری	۴/۶۴	۷/۹۵	۲
اعتیاد	۴/۶۱	۷/۸۶	۳
عدم ساماندهی مهاجرت	۴/۶۱	۷/۱۶	۴
طلاق	۴/۶۰	۸/۳۹	۵

سرقت به‌عنوان یک آسیب اجتماعی یا کج‌روی عمده در جهان امروز شناخته‌شده است که ماهیتی اجتماعی دارد و در تعامل بین شخص و جامعه صورت می‌گیرد و امنیت اجتماعی افراد و گروه‌ها و همچنین اقتصاد و فرهنگ یک کشور را مورد تهدید قرار می‌دهد. به همین سبب مهم‌ترین عوامل مؤثر بر آسیب سرقت بامطالعه اسناد کتابخانه‌ای مشخص گردید و توسط خبرگان رتبه‌بندی شده است.

جدول شماره (۴): میزان موافقت و مخالفت خبرگان با عوامل موثر بر آسیب سرقت و اولویت بندی آن

عوامل موثر بر سرقت	میزان موافقت و مخالفت	میزان اهمیت و تاثیر
آموختن دزدی	۴/۵۸	۸/۰۸
وجود بی نظمی های کالبدی ، محله های کثیف و ساختمان نیمه ساخته	۴/۰۷	۷/۱۳
نابرابری درآمد	۴/۰۱	۴/۷۴
پایین بودن نرخ رشد درآمد به نسبت تورم	۳/۹۹	۶/۵۷
بیکاری	۳/۹۴	۵/۸۹

بدون تردید فقر، نابرابری اقتصادی و بیکاری در زمره مهم‌ترین معضلات جامعه بشری است که از جایگاه ویژه‌ای بین سایر مسائل اقتصادی برخوردار است. بنابراین با مطالعات صورت گرفته و مراجعه به اسناد مهم‌ترین عوامل مؤثر بر بیکاری ناشی از فقر در شهر پردیس مشخص گردیده است که اولویت‌بندی آن توسط جامعه خبرگان در جدول ذیل مشخص‌شده است.

جدول شماره (۵):میزان موافقت ومخالفت خبرگان با عوامل موثر بر مولفه بیکاری ناشی از فقر و اولویت بندی آن

عوامل موثر بر بیکاری ناشی از فقر	میزان موافقت و مخالفت با گویه	میزان اهمیت و تاثیر
شرایط رکود اقتصادی وافزایش هزینه های تولید	۴/۳۱	۶/۸۱
تعدیل نیرو توسط بنگاه های اقتصادی	۴/۲۶	۶/۹۶
دستمزدپایین وقراردادهای موقت	۴/۲۳	۶/۳۰
عدم تولید و صنعت غیر فعال در کشور	۴/۲۲	۶/۳۵
فقدان مهارت لازم در افراد ورشد فرهنگ مدرک گرایی	۴/۱۴	۷/۴۳

مسئله اعتیاد در جهان امروز از مسائل مهم اجتماعی است که در بیشتر کشورها مورد بررسی وکنکاش قرار گرفته است . مشکل فوق با خسارات اجتماعی، لطمات بهداشتی ،از هم گسیختگی خانوادگی و... همراه است . بنابراین در این تحقیق مهمترین عوامل موثر بر مسئله اعتیاد سنجیده شده است و توسط خبرگان رتبه بندی گردیده است.

جدول شماره (۶): میزان موافقت ومخالفت خبرگان با عوامل موثر بر مولفه اعتیاد و اولویت بندی آن

عوامل موثر بر اعتیاد	میزان موافقت و مخالفت	میزان اهمیت و تاثیر
انزوا طلبی	۵/۲۵	۹/۷۵
بدست آوردن نشاط و آرامش کاذب	۴/۹۵	۸/۲۴
دسترسی آسان به مواد مخدر	۴/۶۹	۷/۳۶
بیکاری	۴/۶۱	۶/۷۱
ضعیف شدن تعهد فرد به خانواده و جامعه	۴/۵۴	۷/۳۷

شهر دارای یک آستانه جمعیتی است و هدف آن برآوردن نیازهای آن جمعیت است رشد جمعیت شهری در کشورهای توسعه‌یافته، نظم نسبی یافته است ولی این افراد در کشورهای درحال‌توسعه به علت مهاجرت‌های بی‌رویه هنوز چندان سازمان‌دهی نشده‌اند. به همین علت بامطالعه اسناد کتابخانه‌ای و مراجعه به شهر پردیس عوامل مؤثر بر مهاجرت بیش‌ازحد به این شهر نوپا سنجیده شد و در اختیار خبرگان قرار داده شد.

جدول شماره (۷): میزان موافقت ومخالفت خبرگان با عوامل موثر بر مولفه عدم ساماندهی مهاجرت واولویت بندی آن

عوامل موثر برعدم ساماندهی مهاجرت شهر به پردیس	میزان موافقت و مخالفت	میزان اهمیت و تاثیر
وجود خانه های ارزان به نسبت تهران	۴/۱۸	۶/۳۴
نزدیکی به شهر تهران	۴/۱۳	۵
آب وهوای خوب در شهر پردیس	۴/۱۲	۸/۳۴
متعدد شدن ساکنان منطقه از فرهنگی ونژادی و اقتصادی و ...	۴/۰۸	۶/۴۱
حضور کارگران پروژه های عملیاتی به صورت طولانی مدت در شهر پردیس	۳/۹۷	۷/۴۱

بیشتر جامعه شناسان و آسیب‌شناسیان اجتماعی بر خانواده و اهمیت حیاتی آن بر جامعه تأکید کرده‌اند و شاید هیچ جامعه‌ای بدون داشتن خانواده‌های سالم نتواند ادعای سلامت کند و هر یک از آسیب‌های اجتماعی بی‌تأثیر از خانواده پدید نیامده باشد(ساروخانی،۱۳۷۵)بنابراین ازآنجاکه خانواده مهم‌ترین نهاد جامعه است وارد شدن هر آفت و زوالی به این نهاد و کارکردهای آن از امور مهم و قابل‌بحث تحقیقات است.(حاجی‌زاده میمندی و دیگران،۱۳۹۵)بنابراین بامطالعه مقالات به مهم‌ترین عوامل مؤثر بر آسیب طلاق در شهر پردیس پرداخته‌شده است که برای اولویت‌بندی هر عامل در اختیار خبرگان قرار داده‌شده است.

جدول شماره (۸) :میزان موافقت ومخالفت خبرگان با عوامل موثر بر مولفه طلاق و اولویت بندی آن

عوامل موثر برطلاق	میزان موافقت و مخالفت با گویه	میزان اهمیت و تاثیر هر آسیب
استفاده از فضای مجازی	۴/۶۱	۶/۷۹
نازایی	۴/۲۷	۸/۴۳
عدم وجود صمیمیت ، تعهد ، شورو شوق و ...	۴/۰۸	۶/۷۳
عدم تأمین نیازهای عاطفی طرفین	۴/۰۶	۶/۰۴
بیکاری بلند مدت	۶/۰۶	۳/۹۲

٦. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

هدف از این تحقیق ارزیابی و شناسایی آسیب‌های اجتماعی شهر جدید پردیس بوده است، برای دستیابی به این هدف، از نظام نوآوری اجتماعی استفاده‌شده است. از بین فرایندهای نوآوری اجتماعی مدل چهار مرحله‌ای مبینی دهکردی و کشتکار انتخاب گردید و بر طب مدل که هدف آن شناخت مسئله و ارائه پاسخ برای حل آن می‌باشد بامطالعه کتابخانه‌ای و مراجعه به اسناد مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی شهر پردیس شناسایی شد و نتیجه این شد که مهم‌ترین آسیب‌ها شامل سرقت، بیکاری ناشی از فقر، اعتیاد، عدم ساماندهی مهاجرت و طلاق بوده است.

در این پژوهش راهکارهای مبتنی بر نوآوری اجتماعی برای مهم‌ترین آسیب‌های اجتماعی ارائه گردید. هیچ‌کدام از راهکارها با استفاده از تکنیک دلفی غربال شدند و به این نتیجه رسیده شد که راهکار «ایجاد انجمن‌هایی جهت حمایت از تحصیل، کار، شغل و درآمد مناسب برای زنان» و «توسعه اقتصادی، مراقبت‌های بهداشتی و آموزشی منطقه مبتنی بر ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بالقوه و بالفعل محلی» بهترین راهکار موجود برای مقابله با آسیب بیکاری ناشی از فقیر می‌باشد. مدیریت هیجانات دوره نوجوانی با انجام تفریحات سالم و ایجاد مکان‌ها و سالن‌های تفریحی از طریق حمایت مسئولین و بها دادن به اوقات فراغت جوانان در برنامه‌های توسعه عمرانی شهر پردیس، مهم‌ترین راهکار برای رفع آسیب اعتیاد شناخته شد. و همچنین « ایجاد شبکه‌ها و خوشه‌های کسب‌وکار در شهر جدید پردیس» مهم‌ترین راهکار برای مقابله بیا سرقت در شهر پردیس شناخته شد. برای مقابله با آسیب طلاق سه راهکار مهم‌تر از به‌قرار زیر استخراج شدند:

•ایجاد تسهیلات لازم برای جوانان و نوجوانان از قبیل وام ازدواج، وام مسکن، وام اشتغال و...

•بالا بردن عزت‌نفس نوجوان در محیط خانواده و محیط‌های آموزشی و ورزشی

• ایجاد بستر مناسب برای توانمندسازی زنان و دختران شهر پردیس (ایجاد برنامه‌های آموزشی، تقویت و بازآفرینی روحیه خالق و نوآور در زنان و دختران)

مهم‌ترین راهکار برای مقابله با آسیب عدم ساماندهی مهاجرت در شهر پردیس «ارتقای تولید محصولات کشاورزی و صنایع‌دستی با تمرکزبرتعاونیهای کوچک و کشاورز محور و فراهم کردن فعالیت‌های حمایتی در شهرهای دیگر ایران به‌جای فقدان ارتقا دادن فن‌آوری

کشاورزی برای جلوگیری از مهاجرت به شهر پردیس» می‌باشد.

قطعاً با توجه به ساختار جمعیتی شهرهای مختلف، آسیب‌های اجتماعی در آن‌ها می‌تواند متفاوت و یا از رتبه و اولویت متفاوتی نسبت به شهر جدید پردیس برخوردار باشد. علی‌هذا باهدف مدیریت کلان آسیب‌های اجتماعی در سطح جامعه لازم است در سایر شهرها نیز مطالعه مشابه ای انجام شود. لذا پیشنهاد مشخص این تحقیق عبارت است از:

- انجام مطالعه‌ای مشابه در سایر شهرها و تعمیم‌یافته‌ها و دستاوردها؛
- انجام مطالعه‌ای مستقل برای هر یک از آسیب‌های اجتماعی در شهر پردیس و سایر شهرها؛
- انجام مطالعه‌ای برای عملیاتی کردن راه‌کارهای ارائه‌شده در این تحقیق در شهر جدید پردیس و شناخت موانع و چالش‌های اجتماعی؛
- انجام مطالعات مشابه در خصوص سایر آسیب‌های اجتماعی مانند فحشا، بزه‌کاری، کودکان خیابانی و غیره.

محدودیت های پژوهش

یکی محدودیتهای پژوهش را شاید بتوان در کمبود دسترسی به متخصصان در حوزه های خاص و استفاده از نظر آنها دانست. در واقع حتی در صورت دسترسی به متخصصین اختصاص زمان کافی برای ثبت نظرات و اخذ پرسشنامه از نخبگان، از سمت نخبگان امریست چالش برانگیز و در مقابل آن، گستردگی جامعه آماری و افراز آن برای انجام تحقیق بر روی یک جامعه تخصصی نیز امریست ظریف و چالش برانگیز.

منابع و مآخذ

۱. صرامی، حمید، هندیانی، عبدالله (۱۴۰۰). نگرشی جامعه‌شناسی به آسیب‌های اجتماعی ایران، فصلنامه سلامت اجتماعی و اعتیاد،دوره ۲، شماره ۶، صص۱۳۴-۱۱۳ .

۲. امیری، رقیه؛ سمیه، امیری؛ ایدر، نبی‌الله و عباسی، الهام (۱۳۹۹).تبیین جامعه‌شناختی گرایش به اعتیاد به مواد مخدر در بین جوانان مرد(۲۸-۱۸ سال) شهرستان هندیجان و ارائه راهکارهای پیشگیری از آن. فصلنامه دانش انتظامی خوزستان، دوره اول، شماره ۲ ،زمستان ۹۱.

۳. بیات، بهرام (۱۳۹۸)، جامعه‌شناسی احساس امنیت، تهران، انتشارات امیرکبیر، چاپ نخست.

۴. بوزان، باری (۱۴۰۰)، مردم، دولت‌ها و هراس، ترجمه: پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران، چاپ نخست .

۵. توسلی، غلام عباس؛ نورمرادی، سکینه (۱۴۰۰). بررسی جامعه‌شناختی علل گسترده آسیب‌های اجتماعی در بین حاشیه‌نشین‌های شهر تهران، مطالعه موردی: منطقه چهار (خاک سفید). مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال چهارم، شماره سوم، تابستان ۱۳۹۱.

۶. حاجی‌زاده میمندی، مسعود؛ مداحی، جواد؛ کریمی، یزدان؛ حدت، الهه؛ غروری، ملینا (۱۴۰۱).بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با طلاق عاطفی(مطالعه موردی متاهلین شهر شیراز). فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده، سال هجدهم، شماره ۷۱ ، بهار ۱۳۹۵ .

۷. ساروخانی، باقر(۱۳۷۵). مقدم های بر جامعه‌شناسی خانواده. تهران، سروش.

۸. سرخوش، سعداله (۱۳۸۴). مهارت‌های زندگی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی. همدان :انتشارات کرشمه

۹. صادق پور،ابوالفضل؛صادق علویجه، فاطمه(۱۳۹۹).مفهوم کارآفرینی به‌عنوان نوآوری اجتماعی، همایش و پژوهش های مدیریت وعلوم انسانی درایران، تهران خرداد ۱۳۹۹.

۱۰. صدیق سروستانی، رحمت الله (۱۳۸۳). آسیب‌شناسی اجتماعی، چاپ اول ، تهران : انتشارات آن.

۱۱. فتحی، سروش؛ فدوی، جمیله (۱۳۹۸). تحلیلی بر آسیب‌های اجتماعی جوانان طی سالهای ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۷ و عوامل مؤثر بر آن .فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان، سال سوم، شماره هشتم،زمستان ۱۳۹۸ .صفحات ۱۲۱ تا ۱۴۴.

۱۲. فولادی، محمد (۱۳۸۹)، علل و عوامل پیدایش آسیب‌های اجتماعی و راه های پیشگیری از آن، معرفت، شماره ۹۱ ، قابل‌دسترس در سایت الکترونیکیhttps:// net.hawzah

۱۳. قنبری، سلیمه؛ ایالقی حسینی، مرضیه(۱۳۹۴).نوآوری اجتماعی بارویکرد شبکه اجتماعی: تعاریف ونظریات، کنفرانس بینالمللی مدیریت، فرهنگ وتوسعه اقتصادی.

۱۴. کشتکار هرانکی، مهران (۱۳۹۵). طراحی الگوی راهبردی نوآوری اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران با رویکرد مدلسازی معادلات ساختاری. مجله توسعه کارآفرینی. دوره ۹ ،شماره ۴ ،صفحات ۶۷۱ تا ۶۹۰.

۱۵. مبنی دهکردی، علی و کشتکار هرانکی، مهران (۱۳۹۴).نوآوری اجتماعی: کنکاشی بر مفهوم سازی مبتنی بر تحلیل محتوای تعاریف. نشریه مدیریت نوآوری، شماره ۲ ،ص ۱۳۴-۱۱۵

۱۶. محسنی، رضا علی (۱۳۸۹). تحلیل جامعه‌شناختی امنیت اجتماعی و نقش آن در کاهش جرم و آسیب‌های اجتماعی. فصلنامه نظم و امنیت انتظامی، شماره چهارم، سال دوم، زمستان ۱۳۸۸.

۱۷. محسنی، رضا علی؛ نصرتی پایانی، عزت الله (۱۳۹۹).نسبت شهر با جرم و آسیب‌های اجتماعی (مطالعه ای در رتبه‌بندی جرائم و آسیب‌های اجتماعی واقتصادی شهر گرگان). پژوهشنامه ی جغرافیای انتظامی، سال دوم، شماره هفتم، پاییز ۱۳۹۹ ،صفحات ۱۱۳ تا ۱۳۸ .

۱۸. نجفی، محمود؛ بیگدلی، ایمان ا. . .؛ دهشیری، غلامرضا و رحیمیان بوگر، اسحق (۱۳۹۸). پیش بینی آسیب های اجتماعی بر اساس مهارت‌های زندگی در دانش آموزان. مجله روانشناسی مدرسه، دوره ی دوم، شماره ی ۳ / ۱۶۳ – ۱۴۴ ،پاییز ۱۳۹۲.

References

۱. Eduardo Pol, Simon Ville. (۲۰۲۲), Social innovation: Buzz word or enduring term? The Journal of Socio-Economics ۳۸ (۲۰۰۹) ۸۷۸–۸۸۵.

۲. Hamalainen, Timo J.; Heiskala, Risto (Eds.) (۲۰۲۰). Social Innovations, Institutional Change and Economic Performance. Cheltenham, U.K. and Northampton. Mass.: Elgar in association with Sitra. The Finnish Innovation Fund.

۳. Kaori Endo, Ph. D. , Shuntaro Ando, M. D. , Ph. D. , Shinji Shimodera, M. D. , Ph. D,Syudo Yamasaki, Ph. D. , Satoshi Usami, Ph. D. d, Yuji Okazaki, M. D. , Ph. D. , Tsukasa Sasaki, M. D. , Ph. D. g, Marcus Richards, Ph. D. h, Stephani Hatch, Ph. D. Atsushi Nishida, Ph. D (۲۰۲۱). Preference for Solitude, Social Isolation, Suicidal Ideation, and Self-Harm in Adolescents. Journal of Adolescent Health xxx (۲۰۱۹) ۱e۵.

٤. Robert P. van der Havea, Luis Rubalcabac (۲۰۱۸). Social innovation research: An emerging area of innovation studies? Journal homepage: www. Elsevier. Com/locate/respol.

۵. Julie simon, Rachel schon, Hannah kitcher, Jeremy Millard, Gwendolyn carpenter and Anna Ingermann (۲۰۱۹). Growing the Field of Social Innovation in Europe. "The theoretical, empirical and policy foundations for building social innovation in Europe" (TEPSIE).

٦. Yoshikazu FUJISAWA, Yu ISHIDA, Satoshi NAGATOMI, Kunihiko IWASAKI (٢٠١٥). A Study of Social Innovation Concepts: A Japanese Perspective. Japan Social Innovation Journal, Vol. ٥, No. ١ ٢٠١٥.

٧. Jesús Alquézar Sabadie (٢٠٢٠). Technological innovation, human capital and social change for sustainability. Lessons learnt from the Industrial Technologies Theme of the EU's Research Framework Programme. Science of the Total Environment ٤٣١ (٢٠١٤) ٢٢٣–٢٧٣.